

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **J.T.**, wobec którego warunkowo umorzono postępowanie o czyn z art. 217 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 12 maja 2023 r.,
wniosku sędzi Sądu Najwyższego Małgorzatę Bednarek o wyłączenie jej od udziału
w sprawie o sygn. III KK 50/23,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

postanowił:

uwzględnić wniosek i wyłączyć SSN Małgorzatę Bednarek od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. III KK 50/23.

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego w dniu 31 stycznia 2023 r. wpłynęła kasacja Prokuratora Generalnego na niekorzyść J. T.. Kasacja ta została podpisana z upoważnienia Prokuratora Generalnego przez jego zastępcę X. Y..

Zarządzeniem Prezesa Izby Karnej z dnia 1 lutego 2023 r. sprawa ta, której nadano sygnaturę III KK 50/23, została przydzielona do referatu SSN Marka Motuka, a zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału III z dnia 17 lutego 2023 r. zostali wyznaczeni pozostali dwaj członkowie składu orzekającego tj. SSN Antoni Bojańczyk i SSN Ryszard Witkowski oraz wyznaczono termin posiedzenia na dzień 31 marca 2023 r. Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu wniosku oskarżonego o wyłączenie wszystkich trzech wyżej wskazanych sędziów, postanowieniem z dnia 17 marca 2023 r. uwzględnił ten wniosek. W związku z tym, został zmieniony skład

Sądu Najwyższego i jako sprawozdawcą została wyznaczona SSN Małgorzata Bednarek.

W dniu 4 kwietnia 2023 r. do Sekretariatu Wydziału III Izby Karnej Sądu Najwyższego wpłynął wniosek SSN Małgorzaty Bednarek o wyłączenie jej od rozpoznania wymienionej sprawy na podstawie art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. Uzasadniając ten wniosek Sędzia stwierdziła, że kasację w tej sprawie złożył prokurator X. Y., z którym pracowała w Prokuraturze Okręgowej, Prokuraturze Apelacyjnej w [...] oraz w Prokuraturze Krajowej. Dodała, że ich znajomość trwa blisko 20 lat i utrzymywała z prokuratorem X. Y. nie tylko kontakty służbowe, ale również towarzyskie. Wskazała nadto, że byli oni razem członkami założycielami [...] Stowarzyszenia [...]. W oceni sędzi te okoliczności mogą wpływać na powstanie uzasadnionej wątpliwości co do jej bezstronności nie tylko u stron postępowania, ale także u postronnego obserwatora. Wprawdzie w jej ocenie byłaby w stanie rozpoznać tą sprawę w sposób obiektywny, ale jej relacje z autorem kasacji mogą poddawać w wątpliwość jej bezstronność w oczach opinii publicznej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wyłączenie sędzi Małgorzaty Bednarek od udziału w rozpoznaniu sprawy stało się konieczne, ale nie tylko z powodów przez nią wskazanych we wniosku.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Przyjmuje się natomiast, że bezstronność należy rozumieć jako obiektywną bezstronność sędziego, w tym zarówno subiektywne poczucie sędziego co do własnej bezstronności, jak i jego bezstronność w odbiorze zewnętrznym opartą na zobiektywizowanych przesłankach i analizowaną przez odwołanie się do oceny sytuacji dokonanej przez przeciętnego, rozsądnie rozumującego obserwatora procesu.

Przede wszystkim należy podkreślić, że sam fakt zawodowych kontaktów łączących sędzię, składającą wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie, a będącą wcześniej prokuratorem, z Zastępcą Prokuratora Generalnego prokuratorem Robertem Hernandem nie może stanowić okoliczności mogącej skutkować powstaniem wątpliwości co do bezstronności sędziego od orzekania w sprawie

oskarżonego J. T. w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k. Stanowisko takie w odniesieniu do relacji służbowych wynikających z wykonywania przez sędziego jego obowiązków służbowych zajmował Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie (zob. m.in. postanowienie SN z 7.07.1972 r., I KR 12/72, OSNPG 1972/11, poz. 179, s. 14; wyroki SN: z 11.04.1980 r., IV KR 55/80, OSNPG 1981/3, poz. 35, s. 10 oraz z 25 lutego 2015 r., III KK 351/14, Lex nr 1665591). Wskazywał na to również Sąd Najwyższy w swoich postanowieniach dotyczących bezpośrednio sędzi Małgorzaty Bednarek (V KK 182/22 i V KK 356/22).

Odmienne natomiast należy oceniać długoletnie relacje sędzi z autorem kasacji, które wykraczają poza zwykłe kontakty służbowe i świadczą o ich bliskich relacjach towarzyskich i dlatego też okoliczność ta została wzięta pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o wyłączeniu Małgorzaty Bednarek od rozpoznania kasacji w tej sprawie, gdyż w odbiorze zewnętrznym mogłoby powstać wrażenie, co do istnienia kierunkowego nastawienia sędziego na rozstrzygnięcie sprawy w określony sposób.

Konieczne jest jednak zauważenie, że analizując sprawę w kontekście przesłanek z art. 41 § 1 k.p.k. Sąd Najwyższy ma obowiązek wyłączyć sędziego nie tylko wówczas, gdy istnieją okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywołać wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie wskazywane we wniosku, ale także wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie w konsekwencji prowadzić do znacznie poważniejszych uchybień, a więc do naruszenia standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą, co mogłoby skutkować m.in. odpowiedzialnością odszkodowawczą Państwa. Nie bez znaczenia w sprawie ma bowiem okoliczność, że Małgorzata Bednarek, otrzymała nominację na urząd sędziego Sądu Najwyższego na skutek rekomendacji KRS ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. Wobec faktu, że szerokie uzasadnienie w tym zakresie zawarte jest w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2021 r. w sprawie II KO 30/21 nie ma potrzeby powtarzania wskazanej tam argumentacji, zwłaszcza iż została ona także przedstawiona w

postanowieniach Sądu Najwyższego, m.in. z dnia 6 września 2022 r., II KK 44/21, czy z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22. Z dotychczasowego orzecnictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wynika natomiast, że tego rodzaju wady stwierdzone w postępowaniach nominacyjnych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mają charakter systemowy i będą brane pod uwagę w podobnych skargach złożonych w przyszłości do Trybunału (por. m. in. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., nr 43447/19, *Reczkowicz przeciwko Polsce*; z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce* i z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*).

Mając powyższe na uwadze, należało wyłączyć SSN Małgorzatę Bednarek od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. III KK 50/23.